

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1938

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ Α. Ε.
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»
46 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 46
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΘΗΝΑ 2008

σει πρώτα ἀπὸ τὸ καμίνι τῆς ψυχῆς του. Καὶ αὐτὸ κάνει κάθε καλλιτέχνης πού ἀξίζει τ' ὄνομα, γιατί δὲ μπορεί νὰ κάνη κι' ἄλλιως. "Ἄν ὄχι μὲ τὰ γεγονότα πού τᾶξσε κατὰ κάποιο τρόπο, ἢ πραγματικά, ἢ μὲ τὸ πάθος τῆς λαχτάρας, ἢ μὲ τὸ μαράζι τῆς στέρησης, μὲ τί ἄλλο θὰ θρέψη ὁ τεχνίτης τὴν τέχνη του; Καὶ ἂν δὲν ὑπάρχη στενότητα ἀνταπόκριση, συνέπεια αὐστηρῆ ἀνάμεσα ζωῆς καὶ ἔργου, τότε πῶς μπορεί νὰ ὑπάρχη στὸ καλλιτέγνημα ἡ ἀνθρώπινη παρουσία, ὁ τόνος τῆς ἀλήθειας, πού μόνα μᾶς κατακτοῦν καὶ μᾶς πείθουν; « Νόμιζα πῶς θάβρισκα ἓνα συγγραφέα καὶ βρήκα ἓνα ἄνθρωπο. » "Ὅταν αἰσθανόμαστε ὅτι πίσω ἀπὸ τὸ καλλιτέγνημα ὑπάρχει ἓνας ἄνθρωπος — κι' ὄχι ἓνα ἀπλὸ ταλέντο ἢ μιὰ τεχνικὴ ἢ μιὰ δεξιότητα — καὶ ὅτι τὸ καλλιτέγνημα βρίσκεται σὲ ἐνότητα μὲ τὸν ἄνθρωπο, σὲ συναχὴ, εἶναι ὁ ἀναγκαῖος καὶ μόνος καρπὸς του, τότε μπορούμε νὰ ὀνομάσουμε εἰλικρινῆς τὸ καλλιτέγνημα. Αὐτὴ τὴν ἐντύπωση τῆς εἰλικρινείας, τῆς ἀλήθειας, μᾶς δίνουν ὅλα τὰ γνήσια καλλιτεχνήματα καὶ ὅλοι οἱ γνήσιοι καλλιτέχνες. Οὔτε θεατριζοῦνται, οὔτε ψευτίζονται, οὔτε προσπαθοῦν νὰ δειχτοῦν ἄλλοι ἀπ' ὅ,τι εἶναι. Νιώθουν ὅτι πρῶτος νόμος τῆς ζωῆς τους εἶναι νὰ βρίσκονται σὲ ἀπόλυτη συνέπεια μὲ τὸν ἑαυτό τους. Νὰ εἶναι εἰλικρινεῖς.

Νὰ ποῖο νόημα νομίζω πῶς θάπρεπε νὰ δώσουμε στὴ λέξη εἰλικρινεία. Καὶ νὰ γιατί νομίζω ὅτι ἔχει τόση οὐσιαστικὴ σημασία.

Μὲ πολλή φιλία
ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Περὶ τὸ φιλολογικὸν μνημόσυνον τοῦ Ἰωάννου Συκουτρῆ.

Φίλε κ. Διευθυντὰ τῆς « Νέας Ἑστίας »,

Ὁ κ. Ν. Δετζώρτζης εἰς τὸν πρόλογον τῆς ἐκδοθείσης εἰς τεῦχος ὁμιλίας του κατὰ τὸ φιλολογικὸν μνημόσυνον τοῦ ἀειμνήστου Συκουτρῆ, ἀναφέρει ὅτι ἐνῶ ἐπρόκειτο νὰ δημοσιευθῆ ἡ ὁμιλία του εἰς τὴν « Νέαν Ἑστίαν » μαζί μὲ τὰς ἄλλας, δὲν ἐδημοσιεύθη, κατόπιν δηλώσεώς μου ὅτι ἂν ἐδημοσιεύετο δὲν θὰ ἐδεχόμην νὰ συνδημοσιευθῆ ἡ ἰδική μου, ἐπειδὴ ἐθεώρησα τὴν δι-ἀλεξίν του « ἀνάρμοστα πολεμικὴ ».

Πράγματι, ὅταν παρεκλήθην νὰ ὁμιλήσω εἰς τὸ μνημόσυνον τοῦ Ἰωάννου Συκουτρῆ, ἐδήλωσα ὅτι θὰ ἐδεχόμην λίαν εὐχαρίστως ὑπὸ δύο ὄρους, ἢτοι α') ὅτι τὸ μνημόσυνον δὲν θὰ διήρκει συνολικῶς πλέον τῆς 1 1/2 ὥρας, πρὸς ἀποφυγὴν καμάτου τῶν ἀκροατῶν, καὶ β') ὅτι θὰ ἀπεφεύγετο οἰαδήποτε πολεμικὴ. Οἱ ὄροι μου ἐγίναν ἀσμένως δεκτοὶ ὑπὸ τοῦ ἀντιπροσωπεύοντος τοὺς ὄργανωτὰς τοῦ μνημοσύνου κ. Δετζώρτζη, ἀλλὰ δυστυχῶς ἀμφότεροι δὲν ἐτηρήθησαν, καὶ οὐ μόνον τὸ μνημόσυνον παρετάθη πέραν τοῦ διώρου, πρὸς μεγάλην κόπωση τῶν ἀκροατῶν, καὶ μάλιστα τῶν ὀρθίων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Δετζώρτζη διεξήχθη πολεμικὴ κατὰ προσώπων καὶ ἰδρυμάτων, διότι, ὡς γράφει ἐν τῷ προλόγῳ τῆς ἐκδοθείσης ὁμιλίας του, προϋποτίθετο « καὶ

τὸ στοιχεῖο τῆς πολεμικῆς », πρᾶγμα τὸ ὁποῖον, ἂν μοῦ ἐδήλωνεν ἐξ ἀρχῆς, δὲν θὰ ἐλάμβανα μέρος εἰς τὸ μνημόσυνον. Καὶ τοῦτο διότι ἐγὼ φρονῶ ἀπολύτως ὅτι εἰς φιλολογικὸν μνημόσυνον δὲν ἐπιτρέπεται πολεμικὴ καὶ μάλιστα κατὰ προσώπων προσκαλουμένων νὰ παραστοῦν εἰς αὐτὸ καὶ κατὰ ἰδρυμάτων εἰς τὸ ὅποια ἀνήκουν οἱ προσκαλούμενοι, καθόσον κανεὶς δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ προσκαληθῆται πού διὰ νὰ ὑβρισθῆ ἢ μειωθῆ. Οὔτε νομίζω ὅτι διὰ νὰ ἐξαρθῆ ἐν πρόσωπον, καὶ μάλιστα μὴ ἔχον ἀνάγκη τεχνιτῶν μέσων, ὡς ἦτο ὁ Συκουτρῆς, εἶναι ἀνάγκη νὰ μειώνωνται ὅλα τὰ ἄλλα, διὰ νὰ παρουσιασθῆ τὸ ὑμνούμενον πρόσωπον ὡς ἡ μοναδικὴ ἐμφάνισις εἰς τὴν ἑκατονταετῆ ἱστορίαν τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, τὴν ὁποίαν ἐκόσμησαν καὶ κοσμοῦν τόσοι ἐξέχοντες ἐπιστήμονες καὶ ἐμψυχωταί. Οὔτε νομίζω ὅτι ἦτο ἀρμόδιος νὰ ἐμφανισθῆ ὡς τιμητῆς προσώπων καὶ ἰδρυμάτων νεαρὸς φιλομαθῆς τελειόφοιτος μὴ ἀποπερατώσας ἐτι τὰς πανεπιστημιακὰς του σπουδὰς. Ἄλλως φρονῶ ὅτι πᾶσα ὑπερβολὴ εἶναι ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ ὑμνουμένου προσώπου, γεννῶσα ἀντιπαθείας καὶ ἀντιδράσεις, ὅπερ βεβαίως δὲν ἦτο ὁ σκοπὸς τοῦ φιλολογικοῦ μνημοσύνου.

Δὲν θὰ ἐθεώρουν δὲ ὡς εὐπρεπές, μέλος ἐγὼ τῆς ἀκαδημίας καὶ καθηγητῆς τοῦ πανεπιστημίου, νὰ θεωρηθῶ συμεριζόμενος τὰς κατὰ ἰδρυμάτων, εἰς τὰ ὅποια ἀνήκω, καὶ κατὰ συναδέλφων — ἔστω καὶ ἂν διεφώνουν πρὸς ἀντιλήψεις των — δημοσίᾳ διατυπωθείσας βαρείας μομφὰς ὑπὸ νεαροῦ τελειοφοίτου.

Πάντως ἀναγνωρίζω ὅτι ἡ ἀνάρμοστος, κατ' ἐμὴν γνώμην, πολεμικὴ αὐτῆ τοῦ κ. Δετζώρτζη προήλθεν ἐξ ἀγνοῦ ἐλατηρίου, ἐκ τῆς μεγάλης ἀγάπης καὶ τῆς μεγάλης ἐκτιμήσεως, τὴν ὁποίαν δικαίως ἔστρεψε πρὸς τὸν ἐκλιπόντα διδάσκαλόν του εἶμαι ὁμως βέβαιος, ὅτι ὅταν ὁ χρόνος ἀμβλύνη πῶς τὸ συναίσθημα καὶ ὀξύνη τὴν κρίσιν, ὁ κ. Δετζώρτζης θὰ μὲ δικαιώσῃ.

Δ. Σ. ΜΠΑΛΑΝΟΣ

Μία ἀσχημία

Ἀγαπητῆ « Νέα Ἑστία »,

Στὸ νέο τεῦχος τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν 2 (1938) σελ. 113 κ.ε., δημοσιεύεται πραγματεία τοῦ καθηγητῆ κ. Α. Χ. Χατζῆ, πού στὴν πρώτη τῆς σελίδα γράφονται τὰ ἑξῆς:

« Ἐν ἀμφοτέραις ταῖς διατριβαῖς μετὰ πολλῆς ἡρεμίας καὶ ἀνευ συκοφαντιῶν καὶ προσωπικῶν ἐπιθέσεων συνεζητήσαμεν τὰς ἀντιθέτους γνώμας. Ἡμεῖς ἐμνημονεύσαμεν καὶ αὐτοῦ τοῦ Ψυχάρη, ὃν θεωροῦμεν θεομίσητον καὶ ἐπάρατον διὰ τὰς κατὰ τοῦ ἔθνους κακουργίας, καὶ διὰ βραχέων καὶ ἠπίως τὴν τερατώδη ἐτυμολογίαν ἀνηρέσαμεν. »

Οἱ παραπάνω χαρακτηρισμοὶ γιὰ τὸν ἀρχηγὸ τοῦ δημοτικισμοῦ, πού ἀξίζουν νὰ τοὺς προσπεράσει κανεὶς μὲ μειδίαμα οἴκτου, δημοσιευμένες στὸ ἐπίσημο ἐπιστημονικὸ ὄργανο τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, γεννοῦν μερικῆς εὐλογεῖς ἀπορίες: